

Prefață

- 1990 -

Identificarea judiciară constituie o activitate indisolubil legată de împlinirea actului de justiție și de prevenire a fenomenelor anti-sociale. Descoperirea infractorilor, identificarea recidiviștilor, probarea comiterii unor fapte penale și a vinovăției, determinarea împrejurărilor în care s-au produs, precum și a altor situații, inclusiv cele ținând de soluționarea litigiilor civile, reclamă în mod necesar stabilirea identității persoanelor și obiectelor.

Principala modalitate de a se ajunge la identificarea judiciară o reprezintă identificarea criminalistică. Ea ne apare nu numai ca un mijloc, dar și ca o premisă a identificării judiciare.

Identificarea criminalistică a persoanei care a lăsat urme sau a obiectului creator de urme nu se limitează la procedeele tehnice de analiză (traseologice, fizico-chimice, biologice etc.), ci cuprinde și alte investigații (testimoniale, cercetarea locului faptei, confruntări, reconstituiri etc.). În primul caz este vorba de cercetări de laborator, în al doilea de activități de urmărire penală și de judecată. Indiferent de cine a fost făcută identificarea și de forma procesuală în care s-a concretizat (expertiză, proces-verbal, interogator, percheziție etc.), conexiunea dintre faptă și persoana ori obiectul identificat revine în exclusivitate organului judiciar. Prin coroborarea concluziei de identitate cu datele furnizate de alte mijloace de probă identificarea criminalistică devine judiciară. Relația dintre ele ar putea fi definită ca un raport de tipul parte-întreg, în care *partea este identificarea criminalistică, iar întregul identificarea judiciară*. Aceasta decurge din succesiunea lor (prima precede pe a doua), din poziția pe care o ocupă în cadrul probațiunii (prima este subordonată celei de a doua) și, mai ales, din conținutul și amploarea fiecăreia. Astfel, identificarea criminalistică privește anumite aspecte concret-individuale, în timp ce identificarea judiciară nu poate fi concepută decât ca integrală, prin luarea în considerație a

tuturor probelor administrate în cauză. Pe de altă parte, este posibil ca identificarea criminalistică să fie incompletă, sub formă de identificare generică sau doar probabilă, ceea ce nu este de admis în cazul identificării judiciare, care trebuie să fie întotdeauna certă. Dacă ansamblul probelor nu este concludent se va recurge la prezumția de nevinovăție, dedusă din principiul *in dubio pro reo*.

Generalizarea jurisprudenței și a practicii de expertiză a condus la elaborarea, în cadrul criminalisticii, a unei teorii a identificării, utilă deopotrivă specialiștilor și celor ce aplică legea. Pentru primii reprezintă o metodologie și un instrument de lucru, pentru ceilalți un ghid de interpretare corectă a datelor determinate științific.

Apelând la experiența îndelungașilor ani de activitate ca experți criminaliștiși la vastul material bibliografic de care am dispus, vom încerca să prezentăm principalele probleme și implicații ale identificării criminalistice în contextul exigențelor de integrare a științei și tehnicii în domeniul dreptului.

La prima vedere noțiunile de „identitate” și „identificare” par simple. În practică însă li se atribuie uneori sensuri variate și chiar deformate, cu posibile consecințe pe planul vinovăției și al răspunderii penale. De aceea ne propunem să desprindem semnificațiile de bază ale identificării criminalistice, îndeosebi după urme. Cazistica laboratoarelor de criminalistică și opiniile exprimate de alți autori își vor găsi reflectarea, sperăm adecvată.

Cât privește metodele instrumentale acestea au un caracter pur exemplificativ. Numeroasele tehnici, proprii sau preluate din alte științe, progresează continuu, pe când principiile de aplicare își păstrează valabilitatea.

Firește că lucrarea nu are pretenția de a epuiza toate aspectele, constituind doar o primă sinteză în țara noastră a teoriei și practicii în materie de identificare. Adresată în egală măsură specialiștilor și juriștilor, precum și celor interesați de un subiect prea des asociat cu senzaționalul, am fi bucuroși dacă la sfârșit am putea spune: *Quod erat demonstrandum*.

Autorii

Addenda

- 2011 -

Au trecut 20 de ani de la apariția primei ediții a lucrării noastre. Volumul este de mult epuizat dar nu acesta este argumentul principal care pledează pentru reeditare.

Problema esențială ni se pare a fi dacă subiectul rămâne viabil atât sub aspect științific cât și de interes pentru probațiunea având ca obiect identificarea persoanelor și obiectelor. Practica expertizei criminalistice confirmă demersul nostru; altfel spus, valabilitatea și perenitatea aspectelor relevate, discutate și demonstrate uneori contradictoriu sau complementar cu alte opinii.

Însăși diversitatea părerilor atestă importanța problemei identificării, „nucleul” cercetării penale și, nu de puține ori, al elucidării unor aspecte esențiale în cauzele civile și/sau extrajudiciare. De subliniat, deși nu suntem noi în măsură să o facem, abordarea și prezentarea teoriei generale a identificării criminalistice din această lucrare are un caracter inedit și chiar unic, cel puțin la data apariției inițiale. Este vorba de o „vizualizare” de ordin *filozofic*. Astfel, am încercat să explicăm accepțiunea criminalistică a identificării prin conceptele de *identic* și *identitate*, plecând de la principiile logicii formale cu toate consecințele sale care vizează activitatea expertală (gândirea expertului în modul de a efectua examinările și mai ales în evaluarea rezultatelor) și cea a organelor judiciare (interpretarea și valorificarea concluziilor în scop probator).

Înțelegerea corectă a identificării criminalistice și aplicarea ei în practică este fundamentală pentru actul de justiție. Surprinzător este că lucrările apărute ulterior de genul cursurilor universitare, monografiile și tratatele, se limitează la câteva aspecte definitorii: principiile identificării criminalistice (denumire discutabilă), identificarea generică și identificarea individuală, concluziile de identificare. Nimic sau mai nimic despre alte aspecte esențiale care aprofundează și explică pe cele dinainte: noțiunile de „asemănare”,

„similitudine”, „analogie”, „deosebire”, „diferență” etc.; caracteristicile individualizatoare, întreg și parte, sfera obiectelor de identificat și identificatoare etc. Așa fiind, credem că este necesar să se ofere specialiștilor criminaliști, juriștilor practicieni și studenților oportunitatea cunoașterii unor probleme de meditație și raționament în domeniul probațiunii științifice, a posibilităților și limitelor acestora. Credem că lucrarea noastră, în mare parte originală, răspunde acestor exigențe de unde și propunerea de reeditare.

Progresele tehnice extraordinare de-a lungul ultimelor două decenii cum ar fi analizele instrumentale performante, soft-urile special concepute pentru examinările criminalistice, descoperirile din genetică, evaluările probabilistice etc., nu schimbă fondul și realitatea multiplelor și complexelor aspecte de ordin constatator și interpretativ. În ce ne privește, nici în trecut și nici acum nu ne-am propus o prezentare a metodologiilor cu caracter tehnic utilizate în diversele genuri de expertiză criminalistică. Ediția trecută conținea astfel de trimiteri dar aveau un rol pur exemplificator, la care am renunțat fiind desuete; la fel și pentru ilustrările fotografice de caz care aveau un sens în 1990 când lipseau cvasitotal lucrări de criminalistică și care acum nu se mai justifică.

Mulțumim Editurii C.H. Beck care a acceptat să publice o nouă ediție, precum și trei. lector univ. drd. Nicoleta-Elena Buzatu pentru inițiativa reeditării și pregătirea volumului.

Autorii